

EL RAPTE DE PROSÈRPINA I EL RESCAT DE CERES

ELS PERSONATGES

Prosèrpina fou una deessa romana, equivalent a la grega Persèfone. Era filla de Ceres i Júpiter i esposa de Plutó. Fou una deessa de vida, mort i resurrecció. Va assumir, per influència grega, el culte a Libera.

Ceres, en la mitologia romana, era la deessa de l'agricultura, les collites i la fecunditat. El seu equivalent en la mitologia grega era Demèter. La paraula "Ceres" significa "créixer".

EL MITE

Venus, per aconseguir que Plutó s'enamorés, va encarregar al seu fill Cupido que disparés una fletxa contra aquest. Prosèrpina era a Sicília, al llac Pergusa, banyant-se, jugant amb algunes nimfes i recollint flors. Llavors Plutó va sorgir del volcà Etna amb quatre cavalls negres i la va raptar per a casar-se amb ella i viure junts a l'Hades (l'inframón), del qual era governant. Plutó era també el seu oncle, ja que Júpiter i Ceres eren els seus germans. Així doncs, Prosèrpina va esdevenir reina de l'inframón.

La seva mare Ceres, deessa dels cereals i la terra, va buscar-la per tot el món, però no va trobar més que un petit cinturó que surava en un petit llac (de les llàgrimes de les nimfes). Aleshores Ceres, en un atac d'ira va detenir el creixement de fruites i verdures, i es va arrencar els vestits i es va esgarrapar la cara, caient així una maledicció sobre Sicília. Ceres va renunciar a tornar a l'Olimp i va començar a vagar per la terra, convertint-se en desert el que trepitjava. Va perdre la seva falç en la ciutat de Trepani.

Preocupat, Júpiter va enviar a Mercuri perquè obligués a Plutó a alliberar Prosèrpina. Aquest va obeir, però abans de deixar-la anar li va fer menjar sis llavors de magrana (un símbol de fidelitat en el matrimoni), de manera que hagués de viure sis mesos a l'any amb ell, podent estar la resta amb la seva mare. Aquesta és doncs la raó de la primavera: quan Prosèrpina torna amb la seva mare, Ceres decora la terra amb flors de benvinguda, però quan a la tardor torna al Hades, la naturalesa perd els seus colors.

En altra versió del mite, Prosèrpina menjava només quatre llavors de magrana durant el seu rapte, i ho feia per pròpia voluntat. Quan Júpiter li ordenava tornar, Plutó feia un tracte amb ell, dient que com Prosèrpina havia robat les seves llavors de magrana, havia d'estar quatre mesos amb ell cada any com a compensació. Per aquesta raó, a la primavera quan Ceres rebia a la seva filla, les collites brollaven i a l'estiu florien. A la tardor, Ceres canviava les fulles a tons de marró i taronja (els seus colors favorits) com regal per Prosèrpina abans que tornés al l'inframón amb Plutó. Durant l'època en la qual aquesta vivia amb Plutó, l'hivern, la terra era estèril.

El mite de Prosèrpina, descrit principalment pel romà Claudi Claudià (segle IV) està estretament relacionat amb el d'Orfeo i Eurídice: és Prosèrpina, com Reina del Hades, qui permet a Orfeo entrar i dur de tornada a la vida a la seva esposa Eurídice, morta per una mossegada de serp. Prosèrpina tocava la seva cítara per a adormir a Cèrber, però Orfeo no respectava el seu ordre de mai mirar enrere i perdia així a Eurídice.

PERVIVÈNCIA I ART

Escultura

“El rapte de Prosèrpina” de Bernini.

Pintura

El rapte de Proserpina de dell'Abbate

El rapte de Proserpina de Giordano

El rapte de Proserpina de Rubens

El rapte de Proserpina de Rembrandt

Proserpina de Rosetti

Literatura

- *Proserpina* de Goethe (1777)
- *Proserpina* de los esposos Percy Bysshe y Mary Shelley (1820)
- *Himno a Proserpina* de Swinburne (1866)

Música

- *Proserpina*, ópera en 5 actos de Gian Battista Lully (1680)
- *Perséphone*, oratorio-ballet de Igor Stravinsky (1934)
- *Proserpina y el extranjero*, ópera de Juan José Castro (1952)
- *Proserpina*, canción de Luis Alberto Spinetta del álbum Pan (2006)

Enginyeria

Presa de Prosèrpina (Mèrida)

El rapte de Prosèrpina i el rescat de Ceres

CERES

Imatge de Ceres a Aranjuez

Imatge de Ceres al Museu d'art Romà de Mèrida